

Vysoká škola ekonomická v Praze
Fakulta managementu v Jindřichově Hradci

**Postoj Fakulty managementu VŠE
v Praze k tzv. predátorským vydava-
telům a časopisům**

Obsah

1 Úvod	4
2 Typické znaky a praktiky tzv. predátorských vydavatelů	4
3 Predátorské praktiky u konferencí a monografií	11
4 Shrnutí.....	15

1 Úvod

Cílem tohoto dokumentu je upozornit na problematiku tzv. predátorských vydavatelů a časopisů a formulovat postoj Fakulty managementu VŠE v Praze k této problematice. Dokument rovněž obsahuje návod, jak tzv. predátorské časopisy rozpoznat.

V posledních letech lze zaznamenat výrazný nárůst počtu tzv. predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí. Tyto subjekty rezignovaly na tradiční model peer review, který je v akademické komunitě obvyklý a jejich hlavním cílem je rychlý zisk z poplatků za publikování/účasť. Tito vydavatelé parazitují na (jinak bohužel a ušlechtilé) myšlence tzv. Open Access (tj. otevřeného a bezbariérového přístupu k vědeckým poznatkům, kdy náklady nenese čtenář, ale autor; ovšem za zachování obvyklého procesu recenzního řízení). Nárůstu počtu predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí, nahrávají i systémy hodnocení vědeckých výstupů založených na mechanickém bodování a sčítání publikací, přičemž za tyto body jsou následně rozdělovány prostředky na podporu vědy. Situace je o to nepřehlednější, že tyto predátorské časopisy/konference již začínají pronikat do uznávaných databází vědeckých výstupů (např. Scopus – více viz např. Macháček, V., Srholec, M. *Predátorské časopisy ve Scopusu* [online], Národohospodářský ústav AV ČR, v. v. i., 2016, dostupný na <http://idea.cerge-ei.cz/zpravy/predatorske-casopisy-ve-scopusu> nebo Web of Science), resp. že i uznávání a tradiční vydavatelé akademické literatury zakládají časopisy splňující některé znaky predátorských publikací s vidinou možnosti dofinancovat tak náročný provoz seriálních časopisů či konferencí.

Autoři, kteří – ať již vědomě či nevědomě – publikují s predátorskými vydavateli, se podílejí na snížení důvěryhodnosti celého systému vědeckého publikování a významně zvyšují riziko, že jejich práce nebude uznána vědeckou komunitou. To může vrhat i negativní stín na jejich domovské instituce.

Fakulta managementu VŠE v Praze důrazně odsuzuje pochybné praktiky predátorských vydavatelství, a odmítá využívání jimi vydávaných časopisů či organizovaných konferencí k umělému navyšování publikačního výkonu či citačního ohlasu jednotlivců i celé instituce.

Fakulta managementu VŠE v Praze doporučuje svým akademickým pracovníkům, aby se vyhýbali jakémukoliv spojení s tzv. predátorskými vydavateli, i jimi vydávanými časopisy či organizovanými konferencemi. Vyzývá autory, aby uvážlivě a pečlivě volili, kde uplatňují výstupy své tvůrčí činnosti – nejen s ohledem na uplatnitelnost těchto výstupů při hodnocení vědeckých výsledků, ale zejména s ohledem na vlastní akademickou reputaci i pověst jejich mateřské instituce.

Rozpoznání tzv. predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí je nezřídka obtížnou záležitostí a proto tento dokument dále představuje hlavní znaky, na základě kterých lze tyto subjekty rozpoznat.

2 Typické znaky a praktiky tzv. predátorských vydavatelů

Následující seznam předkládá typické znaky a praktiky tzv. predátorských vydavatelů, resp. jimi vydávaných vědeckých časopisů a organizovaných konferencí. Zároveň je ale potřeba varovat před bezmyšlenkovitým uplatňováním těchto kritérií, zejména jednotlivě. Existuje řada uznávaných vydavatelů, časopisů či konferencí, které mohou naplňovat jednotlivé znaky (např. poplatek za publikování

či neujasněná oborovost/multioborovost), přesto se o predátorské vydavatele/časopisy/konference nejedná. Při naplnění více nebo dokonce většiny znaků je však potřeba zvýšené opatrnosti a uvážlivosti při uplatňování výstupů tvůrčí činnosti.

Redakční rada

Mezi základní znaky predátorských vydavatelství patří zejména:

- Redakční rada není vůbec uvedena.
- Redakční rada má málo členů, nebo není mezinárodní, nebo pochází z pochybných či neexistujících institucí.
- Redakční rada obsahuje fiktivní osoby nebo nejsou uvedeny afilační údaje jednotlivých členů.
- Jako členové redakční rady jsou uváděny významné vědecké osobnosti (bez svého vědomí).
- Nejsou uvedeny kontaktní informace, pouze kontaktní formuláře či obecné emailové adresy.
- Pokud vydavatel vydává více časopisů, je redakční rada stejná pro všechny vydávané časopisy.

Příkladem může být třeba Progressive Academic Publishing (Obrázek 1), který má stejnou radu pro všechny vydávané žurnály, přičemž tyto zahrnují širokou škálu tematických oblastí.

Obrázek 1 Totožná redakční rada pro všechny časopisy

Tento vydavatel neuvádí na webu ani adresu, nabízí jen kontaktní formulář. Podobně Pristine Research Journal Publications (Obrázek 2) redakční radu neuvádí, poskytuje jen seznam „advisors“.

Obrázek 2 Neexistence redakční rady

Řada predátorských vydavatelů sídlí v zemích jako např. Nigérie (tj. zemích, které nejsou typické/známé pro excelentní výzkum), přičemž uvedenou adresu nelze vůbec dohledat.

Jako pochybnou lze označit i praxi tzv. mega-žurnálů (oborově nevyhraněných žurnálů publikujících denně stovky či tisíce článků bez recenzního řízení jen za uhrazení poplatku za publikování), které redakční radu také neuvádějí a schovávají se za prohlášení typu „celosvětová síť expertů“ (Obrázek 3).

Obrázek 3 Redakční rada typu „celosvětová síť expertů“

Editorial Board

The PLOS ONE Editorial Board is powered by more than 6,000 academic experts. Our board comprises working scientists who are established principal investigators/group leaders with extensive publication records.

Academic Editors oversee the peer review process for the journal, including evaluating submissions, selecting reviewers and assessing their comments, and making editorial decisions. Together with fellow Editorial Board Members and internal staff, Academic Editors uphold journal policies and ethics standards and work to promote the PLOS ONE mission to provide free public access to scientific research.

Publikační proces

Mezi podezřelé znaky pochybného publikačního procesu patří zejména:

- Neprobíhá recenzní řízení nebo je jeho průběh pochybný a neodpovídá standardům peer review.
- Krátké termíny mezi odevzdáním a publikováním článku, které nedávají možnost provést seriózní recenzní řízení.
- Nejsou specifikovány požadavky na formální náležitosti článku.
- Akademický spam – podbízivé emaily vydavatelů nabízejících rychlou publikaci článku, pozvánka na konferenci (často s možností uspořádat vlastní sekci či pozvání jako keynote speaker). V akademickém spamu se objevují často překlepy.
- Netransparentní informace o publikačním procesu či autorských poplatcích (často sdělovány až s rozhodnutím o „přijetí“ článku).

Během jednoho dne lze těžko provést seriózní recenzní řízení (Obrázek 4).

Obrázek 4 Jednodenní recenzní řízení

Submission Date

Last Date for Manuscript Submission is

14th March, 2016

For

15th March, 2016 Issue.

Pochybná volba keynote řečníka (Obrázek 5).

Obrázek 5 Kdokoliv může být keynote řečníkem

Registered authors of accepted submissions for this CFP will be invited to make an additional presentation with no additional charge if such a presentation is oriented to interdisciplinary communication and will have the option of writing an invited paper associated to their respective invited presentation. If received on time, this invited paper would be included, as such, in the conference proceedings. Keynote Speakers will also be selected from early registrations in the conference.

Časopis neuvádí částku za publikování článku (Obrázek 6). V říjnu 2015 tato částka činila 1450 USD.

Obrázek 6 Náklady publikování nejsou známy před podáním článku

! For questions about publication fees, you must contact the Author Billing department. Do not email the journal about publication fees.

Příklad akademického spamu od pochybného vydavatele

Dear xxxxxxxx,
 This is Journal of Business and Economics (ISSN 2155-7950), a professional journal published by Academic Star Publishing Company, USA.
 We have learned your paper "xxxxxxxx" in 17th International Conference on Human-Computer Interaction. We are very interested in your paper and want to publish it in the Journal of Business and Economics. If you have the idea of making our journal a vehicle for your research interests, please send the electronic version of your papers us through email attachment in MS word format. You can find the sample paper in the attachment.

Pochybnosti může vzbuzovat i recenzní řízení u prestižních vydavatelů. Např. vydavatel časopisu Nature vydává souběžně i časopis Nature Communications, který slouží primárně k zachytávání článků, které nejsou dost dobré pro Nature a dokonce se berou v úvahu i předchozí recenze

Nature Communications was primarily intended as such specialized journal, with the purpose of catching all these manuscripts rejected upstairs at the Nature family. if a paper is rejected for not being good enough, the elite journal retains its reputation and precious impact factor, but loses the cash from the publication fees. To avoid the customer's dollars, euros, pounds and yen from going elsewhere, publishers introduce new journals to catch up the papers rejected at their premium outlets."

"The article processing charges (APC) at Nature Communications are princely €3,700 per article, nothing to be sniffed at. Later on, as Nature Communications gained respectability, NPG has introduced Scientific Reports, another open access journal where papers previously rejected at Nature Communications are often published. The APC at Scientific Reports is not bad either: €1,165 per article.

Leonid Schneider: [Optionally transparent peer review: a major step forward, but which direction?](#)

Zaměření časopisu

Predátorské časopisy či konference nemají často vyjasněné oborové zaměření nebo jsou oborově nevyhraněné (Obrázek 7).

Obrázek 7 Nevyjasněné oborové zaměření časopisu

International Journal of Academic Research and Reflection (IJARR) ISSN 2309-0405 is a bi-monthly peer-reviewed research journal. For this journal we accept manuscripts from all academic disciplines (Arts, Humanities, Social Sciences, Natural and Applied Sciences and Engineering). We would welcome manuscripts in the following areas:

Anthropology, Applied Linguistics, Applied Physics, Architecture, Artificial Intelligence, Astronomy, Biological Sciences, Botany, Chemistry, Communication studies, Computer Sciences, Computing technology, Cultural studies, Design, Earth Sciences, Ecology, Education, Electronics, Energy, Engineering Sciences, Environmental Sciences, Ethics, Ethnicity and Racism Studies, Fisheries, Forestry, Gender Studies, Geography, Health Science s, History, Interdisciplinary Social Sciences, Labour studies, Languages and Linguistics, Law, Library Studies , Life sciences, Literature, Logic, Marine Sciences, Materials Engineering, Mathematics, Media Studies, Medical Sciences, Museum Studies, Music, Nanotechnology, Nuclear Physics, Optics, Philosophy, Physics, Political Science, Psychology, Publishing and editing, Religious Studies, Social Work , Sociology, Space Sciences, Statistics, Transportation, Visual and Performing Arts, Zoology and all other academic disciplines.

Tento znak se objevuje i u časopisů, které nelze označit přímo za predátorské. Jedná se o tzv. mega-žurnály. Nejznámějšími mega-žurnály jsou PLOS One, ACS Omega, Scientific Reports, SAGE Open, SpringerPlus, BMJ Open, PeerJ, Biology Open, IEEE Access, FEBS Open Bio, AIP Advances, G3: Genes, Genomes, Genetics, Open Biology, Cell Reports, Zootaxa, Open Library of Humanities, Elsevier Heliyon.

Např. časopis PLOS One publikuje ročně desetitisíce článků (28 tisíc v roce 2015), Heliyon uvádí, že

Our scope is inclusive; Heliyon publishes articles covering any research discipline. We welcome the submission of manuscripts that report original results of primary research (positive or negative), describe new methods or other research tools, describe new datasets, or analyze existing data and report novel insights in form of a systematic or scoping reviews.

Stejně tak doba recenzního řízení vyvolává pochybnosti, resp. vykazuje charakteristiky predátorských časopisů (Obrázek 8).

Obrázek 8 Recenzní řízení u mega-žurnálů

Publication history

Received: 19 July 2016; Received in revised form: 22 August 2016; Accepted: 26 August 2016; Published online: 6 September 2016.

I když se nejedná přímo o predátorské časopisy – řada z nich je vlastněna prestižními vydavateli (Elsevier) či indexována v databázích (Elsevier Heliyon je indexován v databázi Scopus – pravděpodobně proto, že Elsevier spravuje a vlastní tuto databázi) – je na úvaze autorů, zda se domnívají, že jim publikace v multioborovém žurnálu bez řádného recenzního řízení přinese dostatečný publikační výkon, citační ohlasy či reputaci v akademické komunitě. Zejména naplňování kritérií ke kvalifikačnímu růstu skrze tyto publikace však nelze doporučit.

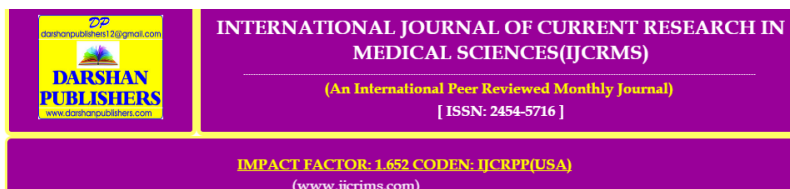
Indexace časopisu

Častou praktikou predátorských vydavatelů je uvádění nepravdivých či zavádějících metrik reputace časopisu. Sem patří zejména:

- Nepravdivé uvádění údajů o indexaci časopisu v uznávaných databázích. Někteří vydavatelé uvádějí údaj o impact factoru, aniž by specifikovali, o jakou metriku se vlastně jedná.
- Uvádění zavádějících metrik (misleading metrics). Tyto metriky jsou často vytvářeny čistě za vzbuzením dojmu vysoké akademické reputace časopisu, jsou však bezcenné a často není známa ani metodika jejich výpočtu. Mezi nejčastější zavádějící metriky patří: IndexCopernicus, Global Impact Factor, General Impact Factor, Eurasian Scientific Journal Index (ESJI), IMPACT-FACTOR.RU.

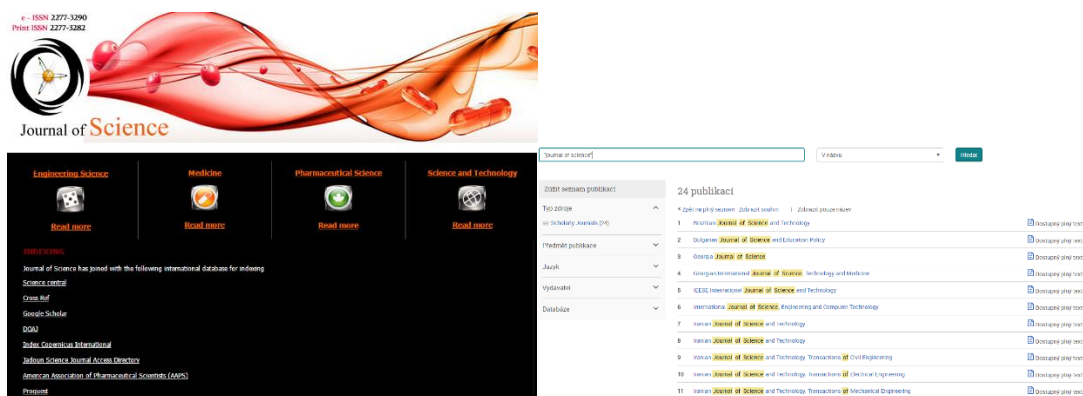
International Journal Of Current Research In Medical Sciences uvádí IF 1.652. Journal Citation Report tento žurnál vůbec nezná (Obrázek 9).

Obrázek 9 Neexistující impakt faktor

Journal of Science uvádí, že je indexován v databázi ProQuest. V této databázi jej však nelze najít (Obrázek 10).

Obrázek 10 Nepravdivá informace o indexaci v databázi

Progressive Academic Publishing uvádí ke svým žurnálům tzv. Research Impact Factor (RIF). Jedná se o bezcennou metriku nevyovídající o úrovni časopisu (Obrázek 11).

Obrázek 11 Zavádějící metriky

Objevují se ale i situace, kdy časopis splňující řadu znaků predátorského časopisu, je skutečně indexován v uznávaných databázích (Obrázek 12).

Obrázek 12 Predátorské časopisy v uznávaných databázích

Oncotarget
 ISSN: 1949-2553
 IMPACT JOURNALS LLC
 6211 TIPTON HOUSE, STE 6, ALBANY, NY 12203
 USA

Go to Journal Table of Contents Go to Ulrich's

Titles
 ISO: Oncotarget
 JCR Abbrev: ONCOTARGET

Categories
 ONCOLOGY - SCIE;
 CELL BIOLOGY - SCIE;

Languages
 ENGLISH

6 Issues/Year;

Year	Total Cites	Journal Impact Factor	Impact Factor Without Journal Self Cites	5 Year Impact Factor	Immediacy Index	Citable Items	Cited Half-Life	Citing Half-Life	Eigenfactor Score	Article Influence Score	% Articles in Citable Items	Normalized Eigenfactor	Average JIF Percentile
2015	10,452	5.008	3.757	5.415	0.714	3,204	1.6	5.9	0.03100	1.362	98.56	3.52305	80.303
2014	3,908	6.359	4.914	6.368	0.572	979	2.4	5.6	0.01434	1.724	97.45	1.60657	85.767
2013	2,217	6.627	5.742	6.402	0.616	198	2.2	5.3	0.01106	2.035	97.98	1.21859	86.612
2012	1,450	6.636	5.456	6.636	1.316	114	1.8	4.6	0.00645	1.894	90.35	Not A...	86.013
2011	493	4.784	3.837	4.784	1.099	121	1.3	4.8	0.00152	1.121	90.08	Not A...	75.591

Zveřejňování článků pochybné kvality nebo plagiátů

Vzhledem k nedostatečné kontrole a absenci řádného recenzního řízení se v predátorských časopisech nezdávka objevují plagiátované texty bez označení původních autorů. Častěji se objevuje plagiátorství mezi predátorskými žurnály vykrádajícími se vzájemně. Jsou evidovány i případy, kdy byl přijat zcela nesmyslný text neexistujících autorů.

V roce 2014 vytvořil Alex Smolyanitsky nesmyslný text s názvem „Fuzzy, Homogeneous Configurations“ a zaslal jej do časopisu Journal of Computational Intelligence and Electronic Systems pod smyšlenými jmény autorů s neexistující afiliací (Obrázek 13).

Obrázek 13 Přijetí nesmyslného článku s neexistujícími autory

AMERICAN SCIENTIFIC PUBLISHERS
Journal of Computational Intelligence and Electronic Systems
Phone: +86-24-83958379-807 Email: asp.jcies@gmail.com

July 23, 2014

Acceptance Letter

Dear Margaret Simpson, Kim Jong Fun, Edna Krabappel,

Congratulations! As a result of the reviews and revisions, we are pleased to inform you that your following paper has been formally accepted for publication in Journal of Computational Intelligence and Electronic Systems (<http://www.aspbs.com/jcies/>).

Přítomnost vydavatele/časopisu/konference v pozitivním seznamu

Aktivním vyhledáváním predátorských žurnálů se v dnešní době zabývá řada subjektů. Nejznámější je Jeffrey Beall z University of Colorado. Ten od roku 2011 publikuje tzv. Beallův seznam, který zahrnuje [predátorské vydavatele](#), [predátorské časopisy](#) a poskytuje i další informace k související problematice (např. [seznam ukradených identit žurnálů](#) nebo [seznam zavádějících metrik](#)). Užití tohoto seznamu může být dobrým vodítkem v prvotní fázi zjišťování, zda se v konkrétním případě nejedná o predátorského vydavatele/časopis/konferenci, z podstaty věci však tento seznam obsahuje řadu chyb prvního i druhého druhu (tj. označuje některé žurnály jako predátorské, ačkoliv predátorské být nemusí; rozhodně neobsahuje všechny predátorské žurnály). Beallův seznam má řadu kritiků z akademické sféry, neboť může obsahovat chyby a obecně snižuje důvěru akademické veřejnosti v Open Access žurnály (zejména z rozvíjejících se zemí). Někteří autoři navrhují místo tzv. blacklistingu (Beallův seznam) spíše využít whitelistingu – tedy vytváření pozitivního seznamu prověřených žurnálů, které splňují kritéria řádného publikačního procesu a recenzního řízení. Open Access žurnály lze vyhledávat v [Directory of Open Access Journals \(DOAJ\)](#), určitým vodítkem může být i přítomnost v uznávané databázi (Web of Science, Scopus), i když i do těchto databází začínají predátorští vydavatelé a časopisy pronikat. Objevuje se proto řada kampaní, které mají (zejména začínajícím) autorům pomoci s orientací v této problematice. Kromě stránek [Jeffrey Bealla](#) lze doporučit kampaň [Think. Check. Submit.](#), z českého prostředí pak iniciativa [Antipredátor](#) spolku [Věda žije!](#), která mapuje přítomnost predátorských výsledků v českém Rejstříku informací o výsledcích (RIVu).

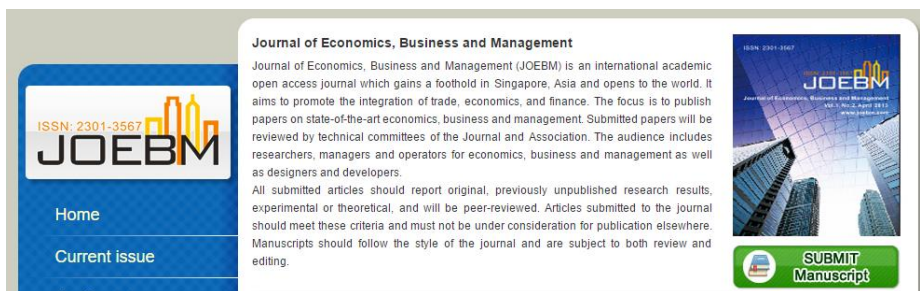
Časopisy přizívající se na jméno uznávaných periodik a časopisy s ukradenou identitou

Některé časopisy se snaží o podobnost s prestižními vydavateli či časopisy – používají téměř totožné názvy jen s přehozením slova nebo přidáním/ubráním členu.

Řada časopisů využívá podobného jména se seriózními žurnály (Obrázek 14).

Obrázek 14 Podobnost názvu mezi seriózním a predátorským žurnálem

Někteří predátorští vydavatelé nejen napodobují jména žurnálů, ale napodobují téměř dokonale identitu uznávaných periodik. Často se jedná o webovou stránku, která se ve všech ohledech tváří jako stránka původního žurnálu. Liší se pouze kontaktní údaje a např. fakturační adresa. Počet takto ukradených žurnálů se pro rok 2016 odhaduje na zhruba 100. Někdy má tato aktivita i podobu vytváření webových stránek k časopisům, které vycházejí jen v tištěné podobě a vlastní webové stránky nemají. O časopisu s ukradenou identitou se hovoří jako o *hijacked journal*.

Příkladem je ukradená identita polského časopisu SYLWAN, kde predátor napodobuje i polskou adresu časopisu (Obrázek 15).

Obrázek 15 Ukradená identita časopisu

Falešné identifikátory

Vědecké články mají v současné době přiřazeno tzv. DOI (Digital Object Identifier). Ten slouží pro jednoznačnou identifikaci souboru např. ještě předtím, než je článek zařazen do konkrétního čísla časopisu. DOI je přidělováno organizací The International DOI Foundation Inc. na základě ISO 26324.

SOI (Scientific Object Identifier) není vydáván mezinárodně uznávanou autoritou a po registraci si jej generují vydavatelé sami.

3 Predátorské praktiky u konferencí a monografií

Kromě výše uvedeného se lze setkat s dalšími znaky predátorských praktik u specifických typů publikací. Jedná se zejména o monografie a konference.

Znaky predátorských konferencí

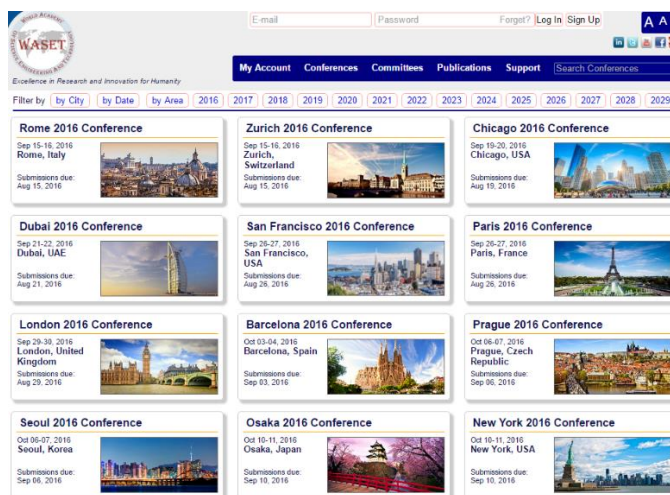
Praktiky predátorských vydavatelů se nevyhýbají ani konferencím. Účelem takových praktik je získat vložné od účastníků, přičemž samotná konference se koná víceméně formálně nebo dokonce vůbec. Mezi nejčastější znaky takových konferencí patří:

- Informace o konferenci zdůrazňuje spíše místo konání (často velmi atraktivní – konferenční turistika), společenský program či catering.

- Termíny mezi odevzdáním příspěvku a jeho přijetím jsou podezřele krátké a neumožňují řádné recenzní řízení.
- Recenzní řízení buď neprobíhá, nebo probíhá pochybným způsobem (např. autoři jsou vyzváni, aby oponovali jiné přihlášené příspěvky na konferenci či aby doporučili oponenty vlastního příspěvku).
- Účastníci konference se konference neúčastní nebo účastní jen v omezené míře – nelze bohužel zjistit předem, obvyklým znakem jsou prázdné sekce, prezentace neprobíhají nebo probíhají před prázdným sálem, neprobíhá akademická diskuse.
- Konferenci lze absolvovat virtuálním způsobem (tj. bez aktivní účasti, jen zasláním příspěvku).
- Organizátoři umožňují za poplatek získat ocenění.
- Jedná se o tzv. multi-konferenci, která není tematicky vyhraněná a přijímá příspěvky z jakékoliv oblasti. Tento indikátor je nezbytné vnímat v širším kontextu, řada špičkových konferencí se pořádá formou velkých kongresů zahrnujících řadu tematických podoblastí. Může se jednat i o tzv. joint konference.
- Ani těsně před konferencí není zveřejněn program konference a podrobnosti o jednotlivých příspěvcích (bývá často průvodním znakem i u seriózních, avšak chaoticky organizovaných akcí).
- Konferenci organizuje subjekt uvedený v pozitivním seznamu predátorských vydavatelů (viz předchozí kapitola, např. [Beallův seznam](#)). Mezi největší a neznámější subjekty pořádající predátorské konference patří třeba [World Academy of Science, Engineering and Technology](#) (WASET).

WASET při ohlašování konferencí ani neuvádí tematickou oblast, kterou se konference zabývá. Klíčová je hlavně destinace (Obrázek 16).

Obrázek 16 Seznam predátorských konferencí jen s uvedením lokality

Určitým vodítkem při posuzování může být i indexace konferencí uznávanými databázemi ([přehled indexovaných konferencí](#) nabízí Scopus, či [Conference Proceedings Citation Index](#) od Thomson Reuters). I zde nicméně platí, že řada pochybných konferencí je v těchto databázích indexována, právě proto, že organizátoři rozpoznali, že v řadě systémů hodnocení vědeckých výstupů je zahrnutí konferenčních sborníků do těchto databází sledovaným znakem. Souvisejícím problémem je fakt, že zahrnutí konference do přehledu indexovaných trvá často dlouhé měsíce (zejména Conference Proceedings Citation Index), či fakt, že i když jsou u konference indexovány ročníky předchozí, aktuální být zahrnut nemusí.

Monografie a predátorské praktiky

Predátorské praktiky se nevyhýbají ani vydávání monografií. Zde se často hovoří o tzv. *author mill*. Tyto praktiky spočívají v orientaci vydavatelství na velké množství titulů vydávaných v malých nákladech (často i tiskem tzv. *on demand*). Typicky se tito vydavatelé zaměřují na autory snažící se publikovat výsledky projektů jako monografie, doktorandy hledající příležitost k publikování svých disertačních prací, objevují se ale i případy, kdy takto byly vydávány i diplomové práce studentů a vykazovány jako monografie. Náklady na vydání těchto publikací nese primárně autor.

Recenzní řízení u takových vydavatelů je obvykle ve formě *in-house-review*, tj. vydavatel nemá vědeckou či ediční radu složenou z (externích) odborníků, výstupy vykazují nízkou úroveň editorské činnosti (slabá typografie, chyby, překlepy).

Mezi nejznámější vydavatele s těmito praktikami patří Lambert Academic Publishing (Obrázek 17).

Obrázek 17 Lambert Academic Publishing

I tito vydavatelé často zasílají potenciálním autorům akademický spam.

Dear xxxxx xxxxx,
 We recently found out that you authored the work "xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx" within the framework of your research conducted for University of Economics. We are a publisher specialized since many years in the publication of academic manuscripts from renowned institutions for tertiary education. I am getting in touch with you to inquire whether you may be interested in publication and dissemination of your work in the form of a printed book. If your answer is positive, I will be pleased to provide you with additional information on our offer. I am looking forward to hearing from you.
 Kind Regards,
 Alina Covali
 Acquisition Editor
 LAP LAMBERT Academic Publishing is a trademark of:
 AV Akademikerverlag GmbH & Co. KG
 Heinrich-Böcking-Str. 6-8,
 66121, Saarbrücken, Germany

Dalším typickým problémem spojeným s vydáváním monografií je vykazování jiných druhů výsledků jako monografie. Na základě závěrů 240. zasedání Rady pro výzkum a vývoj (2009) je monografie definována následovně: *Prezentuje původní výsledky výzkumu, který byl uskutečněn autorem knihy nebo autorským týmem, jehož byl autor členem. Neperiodická odborná publikace o rozsahu alespoň 50 tištěných stran vlastního textu bez fotografických, obrazových, mapových apod. příloh vydaná tiskem nebo elektronicky a posouzená (recenzovaná) alespoň jedním obecně uznávaným odborníkem z příslušného*

oboru formou lektorského posudku (ne však z pracoviště autorů knihy). Týká se přesně vymezeného problému určitého vědního oboru, obsahuje formulaci identifikovatelné a vědecky uznávané metodologie (explicitně formulovaná metodologická východiska i v monografiích směřujících k aplikacím a/nebo formulace nové metodologie opírající se o dosavadní teoretická bádání v dané oblasti. Formálními atributy odborné knihy jsou odkazy na literaturu v textu, seznam použité literatury, souhrn v aspoň jednom světovém jazyce, eventuálně poznámkový aparát a bibliografii pramenů.

Má přidělen kód ISBN nebo ISMN. Celou knihu vytváří jednotný autorský kolektiv (bez ohledu na to, jaký mají jednotliví členové autorského kolektivu na obsahu podíl), a to i v případě, kdy mají jednotlivé kapitoly knihy samostatné autorství. Odbornou knihou je např. monografie, vědecky zpracovaná encyklopedie a lexikon, kritická edice pramenů, kritická edice uměleckých (hudebních, výtvarných apod.) materiálů doprovázená studií, kritický komentovaný překlad náročných filosofických, historických či filologických textů doprovázený studií, vědecky koncipovaný jazykový slovník a odborný výkladový slovník, kritický katalog výstavy apod., pokud splňují uvedená formální kritéria.

Odbornou knihou – knižní monografií nejsou:

- knihy, které nemají ISBN, případně ani ISMN;
- učební texty (tj. učebnice, skripta);
- odborné posudky a stanoviska, studie, překlady, příručky,
- informační a propagační publikace, ročenky (s výjimkou těch, které splňují požadavky na odbornou knihu), výroční nebo obdobné periodické zprávy;
- publikované diplomové, doktorské, habilitační a disertační práce, založené na primárních pracích druhu *Imp*, opatřené komentářem a kódem ISBN;
- běžné jazykové slovníky;
- tiskem nebo elektronicky vydané souhrny rešerší, účelově vydané souhrny odborných prací (např. v rámci jednoho pracoviště);
- tiskem nebo elektronicky vydané souhrny abstraktů, příp. rozšířených abstraktů či ústních sdělení z konferencí;
- metodické příručky, katalogy a normy;
- sborníky;
- beletrie, populárně naučná literatura, cestopisy, texty divadelních her;
- výběrové bibliografie, výroční zprávy, proslovy, reportáže, soubory studentských soutěžních prací, turistické průvodce;
- komerční překlady z cizích jazyků;
- memoáry, informační materiály, popularizující monografie, biografie, autobiografie, účelově monograficky vydané závěrečné zprávy z grantů či projektů.

Z uvedeného hlediska tak mohou být problematické např. konferenční sborníky vydávané v rámci tzv. Book Series (Lecture Notes) u Springeru, i když v minulosti byly tyto publikace v rámci hodnocení výsledků výzkumných organizací jako výsledky typu D uznávány.

Nejčastější důvody pro vyřazení publikace z hodnocených výsledků v RIVu pak jsou:

- 1 Fyzické ověření výsledku. Neprokázání existence nebo nedoručení požadovaných náležitostí pro fyzickou kontrolu.
- 2 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek nemá formální atributy (odkazy na literaturu v textu, seznam použité literatury, souhrn v aspoň jednom světovém jazyce)
- 3 Výzkum, který výsledek prezentuje, nebyl uskutečněn autorem výsledku nebo týmem, jehož byl autor výsledku členem.

- 4 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek neobsahuje popis metodologie.
- 5 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je beletrie.
- 6 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je biografie či autobiografie.
- 7 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je cestopis nebo turistický průvodce.
- 8 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je diplomová, nebo doktorská nebo habilitační nebo disertační práce.
- 9 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je katalog.
- 10 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je memoár.
- 11 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je metodická příručka.
- 12 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek není první vydání knihy.
- 13 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je norma.
- 14 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je popularizující nebo informační monografie.
- 15 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je populárně naučná literatura.
- 16 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek posudek nebo stanovisko.
- 17 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je komerční překlad z cizího jazyků.
- 18 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je proslov.
- 19 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je ročenka.
- 20 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je sborník.
- 21 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je běžný jazykový slovník.
- 22 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je soubor studentských soutěžních prací.
- 23 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je tiskem nebo elektronicky vydaný souhrn abstraktů nebo rozšířených abstraktů.
- 24 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je účelově vydaný souhrn rešerší nebo souhrn odborných prací v rámci jednoho pracoviště.
- 25 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je studie.
- 26 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je text divadelní hry.
- 27 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je učební text.
- 28 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je účelově monograficky vydaná závěrečná zpráva z grantu.
- 29 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek je výroční nebo periodická práva.
- 30 Výsledek neodpovídá definici druhu. Výsledek neprezentuje/nerealizuje/nechrání původní výsledky výzkumu.
- 31 Výsledek neodpovídá definici druhu. Vlastní odborný text knihy bez příloh má méně než 50 stran.
- 32 Obor, kterým se zabývá odborná kniha nebo kapitola v odborné knize nepatří do vědního oboru posuzovaného OVHP.
- 33 Výsledek neodpovídá definici druhu. Nebyl předán povinný výtisk do Národní knihovny ČR

4 Shrnutí

Posuzování, zda se jedná o predátorského vydavatele/časopis/konferenci, je heuristickým procesem. Nejčastější chybou je zejména posuzování jednotlivých znaků v omezené perspektivě, bez širšího kontextu a bez přihlédnutí k ostatním indiciím.

Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných časopisů shrnuje Tabulka 1. Se zřetelem k prohlášení v části 1 a především s ohledem na očekávanou změnu metodiky externího hodnocení výsledků tvůrčí činnosti, kterou lze očekávat v nejbližších letech, *nelze uznat v interním hodnocení publikační činnosti výstup splňující čtyři nebo více indikátorů z uvedených sedmi v jiné kategorii než O – Ostatní publikační výstupy evidované v Databázi publikační činnosti VŠE (PCVSE)*¹.

¹ Všechny rozeznávané kategorie publikačních výstupů lze nalézt v dokumentu *Publikační standard akademického/vědeckého pracovníka Fakulty managementu VŠE v Praze*.

Tabulka 1 Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných časopisů

Indikátor (podrobnosti o indikátorech viz část 2)
Neuvádění členů redakční rady časopisu nebo nepravdivé údaje o členech redakční rady
Chyby a nedostatky v publikačním procesu
Nejasné zaměření časopisu
Zavádějící či nepravdivé informace o indexaci časopisu
Časté zveřejňování článků pochybné (neověřené) kvality nebo plagiátů
Parazitování na reputaci uznávaných časopisů
Přítomnost vydavatele/časopisu v pozitivním seznamu predátorských časopisů

Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných monografií shrnuje Tabulka 2. Se zřetelem k prohlášení v části 1 a především s ohledem na očekávanou změnu metodiky externího hodnocení výsledků tvůrčí činnosti, kterou lze očekávat v nejbližších letech, *nelze uznat v interním hodnocení publikační činnosti výstup splňující jakoukoliv z uvedených podmínek v jiné kategorii než O* – Ostatní publikační výstupy evidované v Databázi publikační činnosti VŠE (PCVSE)¹.

Tabulka 2 Nejzávažnější znaky predátorských či pochybných monografií

Indikátor (podrobnosti o indikátorech viz část 3)
Účelové vykazování jiných typů výstupů jako monografií
Vydavatelství typu author mill (bez přítomnosti externí vědecké rady; přímá orientace na zisk a vydávání titulů bez ohledu na jejich obsah či kvalitu)
Přítomnost vydavatele v pozitivním seznamu predátorských časopisů

Účast na konferencích má primárně jiné cíle, než dosahování excelentních publikačních výstupů. Zejména se jedná o prezentaci dosažených výsledků v rámci akademické komunity, diskuse, navazování kontaktů, atp. Současně však platí, že i publikační výstupy z konferencí vstupují do hodnocení výsledků výzkumných organizací. Akademičtí pracovníci by měli pečlivě zvažovat volbu konferencí, kterých se účastní, především s ohledem na primární cíle takové účasti. Účast na konferencích, které splňují šest nebo více znaků z uvedených devíti (viz část 3) nebude podporována z prostředků fakulty.

V Jindřichově Hradci dne 12. září 2016

Zpracoval

doc. Ing. Tomáš Kincl, Ph.D.

proděkan pro vědu, výzkum a doktorské studium

Schválil

doc. Ing. Vladislav Bína, Ph.D.

děkan fakulty

Pro diskusi nad predátorskými vydavateli/časopisy/konferencemi a jejich rozpoznáváním kontaktujte proděkana pro vědu, výzkum a doktorské studium (tomas.kincl@vse.cz).